Valtioneuvoston selonteko YK:n kestävän kehityksen toimintaohjelma Agenda2030:n toimeenpanosta

Asiantuntijalausunto 21.2.2025

Anna Törnroos

Åbo Akademi, Apulaisprofessori, Centre for Sustainable Ocean Sciencen johtaja

Agenda 2030 pääpiirteet vesiteeman liittyen

Åbo Akademi

- Selonteko osoittaa, että **Suomi suhtautuu myönteisesti Agenda 2030:n vesiteemaisiin tavoitteisiin**, ja erityisesti SDG14 (meri ja meren luonnonvarat)-tavoitteeseen.

- **Panostus Saaristomeri-ohjelmaan sekä vapaaehtoisen suojelun meriluonnonsuojeluohjelmaan ovat hyviä keinoja**, joita olisi tärkeä vahvistaa.

- **Huomautamme, että tarvitaan tiukempia suojelutoimia**, täyttämään EU:n biodiversiteettistrategian 30%:n tavoite ja takamaan muiden Agenda 2030 tavoitteiden saavuttaminen.

- **Huomautamme, että kiertotalouden toiminta on heikkoa myös vesiteemassa**, ja sen vahvistaminen on keskeinen kohde agendan saavuttamiseksi.

- **Veden käyttöön ja vesiluontoon liittyvä teollinen ja kulttuurinen osaaminen on Suomessa korkealla tasolla.** Sitä kannattaa käyttää hyödyksi enemmän.

Veden käyttöön ja vesiluontoon kestävän kehityksen haasteita ja ratkaisuja

Åbo Akademi

- **Keskeisin haaste** meren käyttöön ja eliöympäristöihin **on vesistöjen rehevöitymisen torjunta**. **Ratkaisuja ovat** esim. paikallisia keinoja ja koordinointia **kuten ravinnekierrätys, kosteikkojen perustaminen ja täsmälannoitus**. **Rakenteellisiin ongelmiin, ns. "Tanskan malli"** olisi hyvä verrokki.

- Suomi on saavuttanut 10 %:n suojelun merialueista, mutta **politiikkakoherenssi edellyttää kunnianhimoisempia tavoitteita**, esim. EU:n **biodiversiteettistrategian 30 % suojelutavoitetta sekä ennallistamisasetusta**. **Suomalaisilla on syvällistä osaamista** liittyen vedensuojeluun, vesivarojen hallintaan, kestävän käyttöön ja teknologiaan. **Esim. mikromuovien ja lääkejäämien suodattamista, älykästä ja automatisoitua ravinnevalumien monitorointia**.

- **Kiertotalouden toimintaa voidaan edistää kehittämällä ja tukemalla teollisuuden ja maatalouden veden kierrätysratkaisuja** sekä **kannustamalla kaupunkeja hyödyntämään hulevesiä** entistä **tehokkaammin**.

- Epäselvä ja epätiivis **kokonaiskoordinaatio hallinnonalojen ja tutkimuksen kestävän kehityksen vesiteeman tavoitteissa on haasteellista**. **Vahvistamisen** on syytä tapahtua **tiiviissä yhteistyössä Suomen Akatemian, yliopistoon, tutkimuslaitosten ja muiden tutkimukseen liittyvien toimijoiden** (ml. tietopaneelit) **sekä päättäjien ja viranomaisten kanssa**. Esim. järjestämällä kuulemisia ja seminaareja jotka luovat **tietopohjaisia suosituksia ja skenaariomalleja.**

Muita veteen kytkeytyviä tavoitteita

Åbo Akademi

- **Meri, sisävedet ja niiden vesiluonnot ovat vahvasti sidoksissa ja vuorovaikutuksessa maan ekosysteemeihin**. Tavoite 2, 7, 9, 11, 12, 13 ja 15 liittyvät siksi veden ja vesiluonnon kestävään käyttöön.

- **Tavoitteiden 7** (*Varmistaa edullinen, luotettava, kestävä ja uudenaikainen energia kaikille*) **ja 9** (*Rakentaa kestävää infrastruktuuria sekä edistää kestävää teollisuutta ja innovaatioita*) kohdalla selonteko **ei huomioi meren merkitystä energiantuotannossa** (esim. merituulivoiman liittyen) **tai infrastruktuurin ja teollisuuden kehittämisessä** (esim. meriliikenteen alalla). **Merialueiden suojelun ja käytön koordinointi on olennaista huomioida tässä.**

- **Tavoitteeseen 12** (*Varmistaa kulutus- ja tuotantotapojen kestävyys*) **olisi tärkeää kytkeä meren ja vesivarojen kestävä käyttö kiertotalouden kehittämiseen.**

- **Meren ja erityisesti meren luontotyyppien rooli ilmastomuutoksen hillitsemisessä sekä siihen sopeutumisessa on syytä nostaa esiin tavoitteen 13** (*Toimia kiireellisesti ilmastonmuutosta ja sen vaikutuksia vastaan*) kohdalla. Suomen tulee jatkossakin toimia aktiivisesti merenkulun dekarbonisaation eteen, meriteknologiateollisuudellemme on valtavat vientimahdollisuudet.

- **Jotta sekä tavoitteet 14 että 15 (*Suojella maaekosysteemejä…*) saavutetaan, tulee maan ja meren välinen yhteys tehdä näkyväksi.**

Kiitos.

Anna Törnroos

anna.m.tornroos@abo.fi